НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-10
Дата: 11 / 03 / 2025
16:35

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС, внасяме предложения за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване Закон за държавния бюджет на Република България № 51-502-01-4 внесен от Министерски съвет на 24.2.2025 г.

§1. В чл. 95 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думите „(ЕСКО договори)“ се добавя **„**дългосрочни договори за изграждане на съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия за собствени нужди в случаите, в които разходите, свързани с придобиването и експлоатацията на съоръженията, не надвишават установените в резултат на тези дейности икономии от разходи за закупуване на електрическа енергия и реализирания приход от продажба и обмен на електрическа енергия (договори за съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия)“.

2. В ал. 2 след думите „ЕСКО договорите“ се добавя „договорите за съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия“.

§ 2. В преходните и заключителни разпоредби се създава § …:

„§… В Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36, 43 и 98 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 82 и 103 от 2009 г., бр. 54 и 97 от 2010 г., бр. 35 и 47 от 2011 г., бр. 38, 54 и 82 от 2012 г., бр. 15, 20, 23, 59 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14, 17, 35, 48 и 56 от 2015 г., бр. 42, 47 и 105 от 2016 г., бр. 51, 58, 102 и 103 от 2017 г., бр. 7, 38, 57, 64, 77, 83, 91 и 103 от 2018 г., бр. 17, 41 и 79 от 2019 г., бр. 25, 38 и 57 от 2020 г., бр. 9 и 21 от 2021 г. и бр. 8, 9, 99 и 102 от 2022 г., бр. 11, 82, 84, 86 и 96 от 2023 г. и бр. 16, 27 и 39 от 2024 г.) в чл.143, ал.2 думите „съгласно методиката по наредбата по чл. 125, ал. 3“ се заменят с „в размер 30 на сто от количеството топлинна енергия за отопление на сградата - етажна собственост“ и се създава изречение второ: „В случаите

по чл. 144, ал. 5, когато топлинната енергия отдадена от едно отоплително тяло надвиши максималната енергия, която отоплителното тяло може да отдаде за един отоплителен период, при съответния режим на работа на сградната инсталация, този процент се коригира съгласно методиката по наредбата по чл. 125, ал. 3.“

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

Аналогично с приетите през предходни години закони, предложената редакция на чл. 95 на проекта за Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г. предвижда плащанията по дългосрочни договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори) да не се включват в общия годишен размер на плащанията по общинския дълг за съответната община. Залегналото в посочения текст правило изхожда от факта, че природата на т.нар. ЕСКО договори не предполага извършване на плащания в размер, надвишаващ реализираните в резултат изпълнение предмета на договора икономии.

Следва да бъде отчетено, че предметът на ЕСКО договорите се ограничава единствено до мерки, които водят до постигане на енергийни спестявания в сгради. Наред с посочените мерки обаче са налице редица други способи за намаляване на разходите за електрическа енергия, които не са обвързани с намаляването на консумацията от страна на клиента. Подобен резултат безспорно би бил постигнат при активното поведение на крайния клиент, включително чрез изграждането на съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия за собствени нужди, обмен и продажба. Тези дейности обаче, доколкото не са мерки за енергийна ефективност, не могат да бъдат предмет на ЕСКО договор. Същевременно в случаите, в които плащанията са в по-нисък размер от реализираните икономии, подобни договори няма да доведат до разходи на допълнителен публичен ресурс, респективно до задлъжнялост на общините.

Направените с настоящото предложение целят да предложат още един механизъм за намаляване на разходите в публичния сектор, като същевременно насърчат активното поведение на потребителите на електрическа енергия. Чрез промените в Закона за държавния бюджет установен вече принцип за договори, свързани с мерки за енергийна ефективност, ще се разпростре и върху договори, които не водят до намаляване на консумацията на електрическа енергия, но имат същия икономически ефект за потребителя.

С Решение № 7276 от 3 юли 2023 г. по административно дело № 746 от 2021 г. на Върховния административен съд (ВАС) – 3 членен състав на Второ отделение, отмени т. 6.1.1 от методиката, приложение към чл. 61, ал. 1 от Наредба № Е-РД-04-1 от 12.03.2020 г. на министъра на енергетиката. С Решение № 1037 от 10 февруари 2025 г., по административно дело № 85 от 2024 г., (обн. ДВ, бр. 16 от 2025 г., в сила от 25.02.2025 г.) Върховният административен съд на Република България – петчленен състав – II колегия, остави в сила Решение № 7276 от 3.07.2023 г. на Върховния административен съд, тричленен състав на II отделение, по адм. дело № 746/2021 г.

По същество с Решението на ВАС от 10.02.2025 г. се отменя формулата в Наредбата за топлоснабдяването за определяне на количеството топлинна енергия, отдадено от сградната инсталация в сгради – етажна собственост, в които разпределението се извършва с индивидуални разпределители, която е един от основните компоненти в сметката за топлинна енергия, получавана от всеки краен клиент.

Последствията от приетото Решение на ВАС от 10.02.2025 г., е невъзможност лицата по чл.139б от ЗЕ да определят топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация за сгради-етажна собственост, в които разпределението на топлинната енергия се

извършва чрез индивидуални разпределители, а предвид приключването на отоплителния сезон 2024/2025 г. е необходимо спешно да се предвиди ред за запълване на настъпилия правен вакуум.

Съгласно Закона за енергетиката (чл. 142, ал.2) топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, се разделя на топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, топлинна енергия за отопление на общите части и топлинна енергия за отопление на имотите. В настоящия момент в Наредба № Е-РД-04-1 от 12.03.2020 г. за топлоснабдяването има три различни начина за определяне на количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, както единият от тях е по избрана стойност за процент сградна инсталация, който не може да бъде по-малък от 20 на сто и по-голям от 40 на сто от количеството топлинна енергия за отопление на сградата – етажна собственост;

Съгласно чл. 143 от ЗЕ потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, избират метод за определяне на количеството топлинна енергия, отдадена от сградна инсталация, при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители съгласно наредбата по чл. 125, ал. 3. Когато потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, не изберат метод за определяне на количеството топлинна енергия, количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, се определя от лицето по чл. 139б, ал. 1 съгласно методиката по наредбата по чл. 125, ал. 3.

В чл. 63, ал. 7 от Наредба № Е-РД-04-1 е разписано, че при липса на решение на общото събрание на етажната собственост за избор на един от вариантите по ал. 2, т. 2, буква „е" топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация (какъвто е преобладаващият случай), се определя от лицето по чл. 139б, ал. 1 ЗЕ съгласно т. 6.1.1 от приложението (отм. с Решение № 7276 на ВАС на РБ и Решение № 1037 на ВАС на РБ - ДВ, бр. 16 от 2025 г. в сила от 25.02.2025 г.)).

Поради горепосочените причини в проекта на ЗИД на ЗЕ се предлага допълнение в разпоредбата на чл.143, ал.2 от ЗЕ, а именно - когато потребителите на топлинна енергия в сграда – етажна собственост не изберат метод за определяне на количеството топлинна енергия, количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, същата се определя от лицето по чл. 139б, ал. 1 в размер 30 на сто от количеството топлинна енергия за отопление на сградата - етажна собственост. В случаите когато топлинната енергия отдадена от едно отоплително тяло надвиши максималната енергия, която отоплителното тяло може да отдаде за един отоплителен период, при съответния режим на работа на сградната инсталация, този процент се коригира съгласно методиката по наредбата по чл. 125, ал. 3.

Прилагането на проекта на ЗИД на ЗЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

След приемането на настоящия ЗИД на ЗЕ лицата по чл.139б от ЗЕ ще могат да определят топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация за сгради-етажна собственост, в които разпределението на топлинната енергия се извършва чрез индивидуални разпределители и да изготвят индивидуални изравнителни сметки за клиентите.

Предложеният ЗИД на ЗЕ съответствие с правото на Европейския съюз. С Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955, публикувана в Официалния вестник на ЕС, брой L 231/1 (Директива (ЕС) 2023/1791) с директивата се установява обща рамка от мерки за насърчаване на енергийната ефективност в Съюза с цел да се гарантира постигането на целите на Съюза в областта на енергийната ефективност и да се даде възможност за допълнителни подобрения на енергийната ефективност. В член 15, параграф 3 от Директива (ЕС) 2023/1791 е посочено, че в многофамилните и многофункционалните сгради с централен източник на топлинна енергия или централен източник на енергия за охлаждане, или снабдявани от централна отоплителна или централна охладителна система, се монтират индивидуални измервателни уреди за измерване на консумацията на топлинна енергия, енергия за охлаждане или топла вода за битови нужди във всяка обособена част от сградата, когато това е технически осъществимо и икономически ефективно от гледна точка на пропорционалността спрямо потенциалните икономии на енергия.

В случаите, при които многофамилни или многофункционални сгради се снабдяват от централна отоплителна или централна охладителна система, или когато в такива сгради преобладават собствени, общи за сградата отоплителни или охладителни системи, с цел осигуряване на прозрачност и точност на отчитането на индивидуалното потребление държавите членки гарантират, че разполагат с прозрачни, обществено достъпни национални правила за разпределение на разходите за потреблението на топлинна енергия, енергия за охлаждане или топла вода за битови нужди в такива сгради. Когато е целесъобразно, тези правила включват насоки за начина на разпределяне на разходите за енергия, която се използва за:

а) топла вода за битови нужди;

б) топлинна енергия, отдавана от сградната инсталация и с цел отопление на общите помещения, когато стълбищата и коридорите са оборудвани с радиатори;

в) отопляване или охлаждане на апартаментите.

Съда на Европейския съюз от 5 декември 2019 г. по съединени дела C-708/17 и C-725/17 с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Районен съд Асеновград (България) (C-708/17) и Софийски районен съд (България) (C-725/17) с актове съответно от 6 декември 2017 г. и 5 декември 2017 г., в рамките на производства по дела „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД срещу Н.С.Д.(C-708/17) и „Топлофикация София“ ЕАД срещу М.С.Д. (C-725/17) постановява следното:

1) Член 27 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с член 5, параграфи 1 и 5 от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“), трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, която предвижда, че собствениците на апартамент в сграда — етажна собственост, присъединена към

система за централно отопление, са длъжни да участват в разходите за топлинна енергия за общите части на сградата и за сградната инсталация, въпреки че индивидуално не са поръчвали доставката на отопление и не го използват в своя апартамент.

2) Член 13, параграф 2 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета и член 10, параграф 1 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която предвижда, че в сградите в режим на етажна собственост сметките за топлинна енергия за сградната инсталация се изготвят за всеки собственик на апартамент в сградата пропорционално на отопляемия обем на неговия апартамент.

Страните в ЕС са възприели различни модели за изчисление и разпределение на разходите за отопление, като в повечето държави – членки на ЕС се ползват фиксирани проценти за определяне на разходите за отопление и топла вода в многофамилните сгради. Обикновено фиксираните разходи, които са независими от поведението на потребителите, се определя в диапазона от 30-50%, но в някои специфични случаи (например някои източни страни) може да бъде по-висока. Така например законодателството в Германия регламентира процента топлинна енергия, отдадена от сградна инсталация да е в границите от 30% до 50%, а в Австрия – в границите от 15% до 45%, като минималният (15 %) се прилага само в изключителни случаи. В Чехия делът на постоянните разходи е между 40% - 60%, като по подобен начин е регламентиран делът на сградната инсталация и в Словакия.

Предложеният проект на ЗИД на ЗЕ е в съответствие и не нарушава основни принципи от правото на Европейския съюз, касаещи фактурирането на разходи за топлинна енергия и на определянето на количеството на топлинната енергия, която е отдадена от сградната инсталация в сгради – етажна собственост.

ВНОСИТЕЛИ:

